

in takoj tam ustanovilo svoje prvo Katoliško delavsko društvo. Z ustanovitvijo tega društva se je začelo delavsko gibanje po Slovenskem. Kdor govori danes s prvimi člani tega društva, vidi, kako se jim iskrijo oči in kako so preiščevali notranje zadovoljnosti in notranjega veselja ob spominu na preteklo dobo. Človek bi jih kar poslušal, ko pripovedujejo, kako so se morali boriti s svojimi gospodarji, ki so jih bili popolnoma uslužili. In v svojem boju in edločnosti so zmagovali bolj in bolj. Prišli so socialni-demokratje in pričeli nastopati proti veri, proti duhovnikom, sploh proti vsemu, kar je le kolikaj po verskem dihalo. In zopet je bilo slov. krščansko socialno delavstvo prvo, ki se je postavilo novim prerokom po roba. Nikdar jim ne izginejo ti dnevi boja iz spomina. Na eni strani so bojevali boj proti kapitalistom, na drugi pa boj proti sovražnikom vere. Nebena stvar jih ni preplašila. Nasprotno, vrste krščansko socialnega delavstva so se množile dan za dnem. Pod vodstvom dr. Kreka in Jožeta Gostinčarja in drugih delavskih prijateljev so zbojevali precej hudih bojev. Le prekmalu se je pokazala potreba po nekaki skupni zvezi. Ustanovili so Jugoslovansko Strokovno Zvezo. Tisoči delavci so se združili v njej. Saj ona jim je dala vsega, kar le more delavska organizacija dati, organizacija, katera ni imela pri svojem porodu polno močnejšo ženka in cvenka. Združeno delavstvo je doseglo veliko uspehov. Se li morda še spominjate bojev za volilno pravico. Tu je govorilo slovensko krščansko socialno delavstvo svojo odločilno besedo. In če pogledamo danes vrste tega delavstva po celi Jugoslaviji, jih vidimo dolge nepregledne vrste samo trdnih, značajnih mož, žena fantov in deklet, ki so pripravljene storiti vse, da se udeležijo program, za katerega so se podpisali in ne manj tudi prisegli. Božji blagoslov spremlja njih delo. Samo On gori v nebesih vé, koliko so oni debrega učili, kako so obvarovali domovino pred notranjimi nemiri in ne dolžno krvjo. Jugoslovanska Strokovna Zveza v Ljubljani proslavi petindvajsetletnico ustanovitve prvega Katoliškega delavskega društva na Slovenskem tam kjer se je ustanovilo. Pod znožjem prestola Marije Čudodelne se bo objahal prvi slovenski delavski tabor in popoldan drugi tabor v Tacnu v Žibertovi gostilni, tam, kjer je naš sedanji oče minister za socialno politiko Jože Gostinčar rekel dr. Kreku zgodovinske besede, ko je dr. Krek vprašal, če je mogoče ustanoviti delavsko društvo in mu je Gostinčar, takrat še delavec v ljubljanski predilnici, odgovoril: „Dá, je mogoče“.

In kaj naj storimo mi, krščansko misleči delavci ob srebnem delavskem jubileju? Komur le čas in gnotne razmere dopuščajo naj ne zamudi dne 15. junija na Šmarno goro k zibelki, kjer se je porodila naša moč. Pokažimo, da nas je veliko, pokažimo pa tudi, da hočemo delati odločno in neomajno, da zasijejo nama v mladi naši domovini lepši dnevi in lepša bodočnost. Kristus, ki je naš vzor in katerega nauki nama kažejo pot, je s svojimi nauki spreobrnil milijone in milijone duš, je ustvaril svet, kjer naj vlada pravičnost. Dokazimo dne 15. rožnika na Šmarni gori, da so nam njegovi nauki sveti in da hočemo spremembo človeške družbe le po njegovih naukih. Zatorej tovariši in tovarišice na svidenje na Šmarni gori pri Ljubljani.

Tone Kogelj, delavec.

Prvo ameriško pismo.

Naš urednik je dobil iz Severne Amerike naslednje pismo.

R. C. Holy Gross Rectory, Bridgeport, Conn. 9. maja 1919.

Dragi prijatelj! — Po tako neznanu dolgem času je slednjič danes bila objavljena vest, da je poštni promet z našo domovino odprt. Tako dolgo

biti odrezan od svojih domačih, je nezno. Mi tukaj si pismo skušali vojnih grozot, vendar nam dajo od vseh strani čutiti, da vojska ni nikaka dobrot. Ker se vseh stvari velike množine izvaja, se marsikaj težko dobi in le za drago ceno. — Vendar pa se mi tukaj nimamo vzroka pritoževati če vpoštevamo, kaj ste morali doma trpeti, kake žrtve prinesiti. Vse nas muči ena misel, kako je doma? Dobivamo iz raznih strani popolnoma si nasprotujoča poročila. Iz tega si je težko napraviti pravo sodbo. Bodi tako dober, če dobiš to moje pismo, odgovori in piši mi. Silno sem radoveden, kve naše države Jugoslavije, kaj so njene resnične meje? Ali se vogeraki Slovenci pripojeni? Za kakšno obliko vlade je ljudstvo? Tukaj se zaradi tega mnogo papirja porablja od strani dveh strank katerih ena: Jugoslovanska Republičanska združba (liberalna stranka) se vnema za federativno republiko, dočim druga: Slovenska Narodna Zveza (kršč. socialna stranka) zagovarja krajevino SHS. Po mojem mnenju nima nebena stranka pravice se vmešavati in odločevati obliko vlade, zakaj ta pravica pristaja samo vam doma živim SHS. Naša je le dolžnost, da pomagamo k dejanski svobodi naroda, naj že potem ima tako, ali tako vladno obliko.

Zaradi vogerakih Slovencev sem radoveden, ker jih imam veliko večino v svoji fari, pa so strašni maščaroni. Čital sem v nekem hrvaškem listu, da je jugoslovanska armada zasedla Medimurje in nekatero prekmurske vasi. Koliko?

Kako je v Mariboru, v okolici, kam pripada naš št. 11? Če je resnica, kar se je pisalo, kako so pomeđni z Nemci v Mariboru, je res imenitno! Je veliko duhovnikov padlo? Kateri? Gotovo obšatno pomanjkanje duhovnikov.

Jaz sem, hvala Bogu zdrav in zadovoljan. Sem zdaj že sedmo leto na župniji, ki sem je organiziral. Večina ljudi se zdaj odpravlja domov. Če bodo tako šli, kakor se odpravljajo, bema kmalu pastir brez čede. Te mi pa ne dela posebnih skrbi, ker je drogod dela več ko zadosti.

Za danes sklenem. Ako dobiva odgovor, bom prihodnjič pisal več. Srčne pozdravljam Tebe, Tvojo družino in vse znance Tvoj. Mihael J. Golob.

Moja naslov: Reverend M. J. Golob, 450 Pine Str. Bridgeport, Conn.

S Pohorja in iz Dravske doline.

Kmetje! Ne dejmo se goljufati! Agenti hodijo okoli kmetov, kmečkih najemnikov in delavcev in vabijo na vstop v novo dne 1. junija na Kranjskem z belinami ustanovljeno »Samostojno kmetijsko stranko. To ni prava »kmetijska stranka«, ampak neka od liberalcev in šušterčijancev ter drugih elementov ustvarjena tvorba, ki ima namen pri prihodnjih volitvah postanev razdvojiti, razstrojiti in še celo razcepiti kmetovalce, njihove najemnike in delavce in na ta način pravemu kmečkemu stanu odvzeti njegovo sijajno moč v Jugoslaviji, odvzeti mu poslaniske mandate in tako pomnožiti njegove nasprotnike. Kmetje in njihovo ljudstvo je že organizirano v »Slovenski kmečki zvezi.« To je naš pravi dom! Torej pozor!

Tedenske novice.

Č. g. Anton Belkovič, župnik v Artičah pri Brezicah, je nevarno zbolel. Bil je v sanatoriju v Zagrebu operiran, ker si zdaj išče zdravje. Sobotom se priporoča v memento!

† Dekan Franc Devnik, iz Gornjegrada je dospela žalostna brzoglasna vest, da je dne 4. t. m. umrl tankajšnji dekan, župnik in duhovni svetovalec č. g. Franc Devnik. Blagi gospod je bolehal že dalje časa, ustavljal se je smrti s svojo močno daravo, a smrt je bila močnejša, zmagala je smrt. Rajni g. Franc Devnik je bil rojen leta 1850 v Kričevini pri Mariboru. Po končanih srednješolskih študijah je vstopil v mariborsko bogoslovje, kjer je bil leta 1872 posvečen v mašnika. Kot dušni pastir je deloval na številnih krajih naše škofije in sicer kot kaplan od 1872—1874 v Vuzenici, od 1874—1875. pri Sv. Martinu pri Slovenjgradcu, od 1875—1877 v št. lju pod Turjakom od 1877—1878 kot kaplan in provizor na Gornji Polkavci; od 1878—1880 kot kaplan in provizor pri Sv. Mihaela pri Šoštanj, od 1880 do 1884 kot kaplan pri Sv. Benediktu v Slov. gor. Dne 12. marca l. 1884 je bil nastavljen za kmeta in kaznišni v Messendorf pri Gradcu, katero službo je opravil do 1. marca l. 1887, ko je bil imenovan za provizoričnega in pozneje za redne

ga profesorja morafke na bogoslovnem učilišču v Mariboru. L. 1889 je postal pebravnatelj bogoslovja. Na bogoslovju v Mariboru je poučeval samo nekaj nad tri leta in sicer do 20. oktobra l. 1890, ko je bil imenovan kot dekan in župnik v Gornjemgradu, katero službo je opravljal do svoje smrti zvesto in vneto. Njegovo neumorno delo je odlikovala višja cerkvena oblast s tem, da je bil dne 27. novembra 1890. leta imenovan duhovnim svetovalcem. Pogreb dragega rajnika se je vršil v petek 6. t. m. dopoldne. Blagemu duhovniku naj bo Vsemogočni pravičen plačnik! Počivaj v miru!

† Župnik Štefan Turkuš. Keras se je raznesla med mariborsko duhovščino vest o smrti gerajegrajskega dekana, že je prispelo iz Sremelj pri Brezicah drugo ravnotako žalostno poročilo o smrti tankajšnjega župnika č. g. Stefana Turkuš, ki je umrl v četrtek, dne 5. t. m. Rajni gospod je bil rojen leta 1861 v Majšbergu pri Slov. Bistrici in je bil v mašnika posvečen leta 1885. Kot kaplan je služboval od leta 1885 do 1886 v Lačah pri Gornjemgradu, od leta 1886 do 1893 pri Sv. Petru pri Mariboru, nakar je postal provizor in dne 11. novembra 1894 župnik v Sremljah. Rajni g. župnik je bil tihoga in mirnega značaja, priden delavec v cerkvi in izven cerkve, vester in izpolnjevanje svojih dolžnosti ter posebej vnet za šolo. Bil je tudi zelo gostoljuben in posrežljiv tujcem in prijateljem. Pogreb, ki se je vršil v soboto, dne 7. junija, dopoldne, je bil, kakor nam poročajo iz Sremelj, nad vse veličasten in je pekszal, kako zelo priljubljen je bil rajni gospod župnik pri svojih župljanih. Udeležilo se ga je tudi 13 gg. duhovnikov. Rajnemu gospodu je govoril za slovo, služil sveto mašo ter vodil pogreb mil. g. kanonik in dekan Josip Mešiček. Bog daj rajnemu gospodu večni mir in pokoj!

Poreka. V št. Jurju ob južni železnici se je v nedeljo, dne 8. junija poročil g. Franc Žager, mestni učitelj v Celju z gospd. Jožico Kincl, hčerko uglednega gostilničarja in posestnika Franca Kincl. Priči pri poroki sta bila g. nadučitelj Ant. Sivka in posestnik in gostilničar Alojzij Plautstajcer. — Mlademu para želimo obilo božjega blagoslova, sreče in zadovoljnosti.

Državna gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za I. razred državne gimnazije v Mariboru se bodo vršili dne 7. julija od 10. ure dalje. Vpisovanje za nje bo dne 6. julija od 9. ure dalje; komur je neprilčno ta dan priti osebno, ta naj pošlje do 5. julija gimnazijskemu ravnateljstvu kristni list in zanjke šolsko izpričevalo (naznanilo) in pride dne 7. julija naravnost k skušnji. Iz nemščine se ne bo izpraševalo; zahtevalo pa se bo dobro znanje slovenščine in računstva, v obsegu snovi štirih ljudskošolskih razredov ter katehizma.

Spodnještajerska ljudska posejilnica v Mariboru ima dne 26. junija ob 10. uri dopoldne v uradnih prostorih svoj redni občni zbor z občajnimi dnevnimi redom, h kateremu vabi vse člane. Ako bi ob desetih občni zbor ne bil sklepčen, se vrši 1 uro pozneje občni zbor pri vsakem števila udeležencev. — Načelnstvo.

Ilet mariborskega Orla v Hoče. Na binkoštni ponedeljek popoldne je ob krasnem vremenu napravil mariborski Orel izlet v bližnje Hoče, ki je v vsakem oziru uspel popolnoma zadovoljivo. Udeležba je bila prav dobra in zanimanje zelo veliko. Vrli Hočani so priredili našim Orlom in Orlicam nadvse lep sprejem, za kar jim bodi izročena priročna zahvala.

Častno občanstvo. Naša vrla okoliska občina Pobrežje pri Mariboru je imenovala okrajnega glavarja dr. Lajnšiča in generala R. Maistra svojim častnim občanom. Okrajnemu glavarju dr. V. Lajnšiču se je odposlalo sledeče pismo: »Vaše blagorodje! Za Vaše uspešno delovanje na polju prehranitve našega občinskega ljudstva in za vzdrževanje reda in mira v našem okraju Vas imenuje podpisani občinski svet za častnega člana občine Pobrežje.« Slede podpis. General/R. Maister je pa dobil sledeče pismo: »Za Vašo uspešno branitev naših mej, kateri se je zahvaliti, da se je naša mlada država utrdila na severu, imenuje podpisani občinski svet Vaše blagorodje za častnega občana občine Pobrežje.« Slede podpis.

Vsenemška hujskajoča društva razpuščena. Vlada je razpustila v ozemlju deželne vlade vse podružnice hujskajočih pomembovalnih društev Südmark in Schulverein. Njih premoženje je zaseženo v korist državi. Švabi so žal večino premoženja teh društev spravili že poprej v Nemško Avstrijo. Ta društva so zanesla v naše kraje hujskajočo vsenemško politiko. Spravljala so v naše kraje lutrovske